

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Кафедра цифрових комунікацій та інформаційних технологій

КОМП'ЮТЕРНА ЕТИКА

Програма до курсу для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
ОП «Інформаційна та документаційна діяльність»

Харків, 2024

**УДК 004:174](073)
К63**

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 7 від 25.12.2024 р.)

Рецензенти:

Олійник О.В., канд. наук із соц. комунікацій, доцент, доцент кафедри психології, педагогіки та філології Харківської державної академії культури

Шелестова А.М., канд. наук із соц. комунікацій, доцент, доцент кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій Харківської державної академії культури

Укладач:

Л. Я. Філіпова, професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій ХДАК

К63 **Комп'ютерна етика** : програма до курсу, освітньо-професійна програма «Інформаційна та документаційна діяльність», спец. 029 «Інформ., бібл., архів. справа», галузь знань 02 «Культура і мистецтво», перший (бакалавр.) рівень вищ. освіти / М-во культури та стратег. комунікацій України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т культурології та соц. комунікацій, Каф. цифрових комунікацій та інформ. технологій ; [уклад. Філіпова Л. Я.]. Харків : ХДАК, 2024. 13 с.

Навчальний курс «Комп'ютерна етика» призначений для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Зміст курсу спрямований на ознайомлення та вивчення морально-етичних та правових норм поведінки в комп'ютерно-мережевому середовищі для усіх суб'єктів інформаційного суспільства; а також усвідомлене використання морально-правових норм та правил комп'ютерної етики в сфері інформаційно-документної діяльності.

УДК 004:174](073)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна / освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Обов'язковий
		Рік підготовки: 1-й
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	Семестр 2-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 аудиторних – 30 самостійної роботи здобувача – 60 2 семестр.	Освітньо-професійна програма Інформаційна та документальна діяльність	20 год.
		Семінарські
		10 год.
		Самостійна робота
		60 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 аудиторних – 30 самостійної роботи здобувача – 60 2 семестр.	Ступінь: бакалавр	Вид контролю: Залік 2 сем.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 30/60.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Комп'ютерна етика» — курс навчального комплексу професійно-орієнтованих дисциплін. Предмет вивчення — морально-етичні та правові основи використання інформаційно-комп'ютерних та інформаційно-комунікаційних технологій в суспільному житті.

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС – 3, розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять: 20 год. – лекційні, 10 год. – семінарські, 60 год. – самостійна робота. Статус дисципліни: обов'язковий..

Мета курсу – ознайомлення та вивчення морально-етичних та правових норм поведінки в комп'ютерно-мережевому середовищі для усіх суб'єктів інформаційного суспільства.

Завдання навчальної дисципліни:

- сприяти оволодінню знаннями морально-правових норм професійної, інформаційної та комп'ютерної етики;
- опанувати практичними навичками використання етичних норм та принципів моральних кодексів не тільки комп'ютерних професіоналів, а й усіх користувачів комп'ютерних систем і мереж;

- усвідомлено використовувати морально-правові норми комп'ютерної етики в сфері інформаційно-документної діяльності.

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна (відповідно до освітньо-професійної програми):

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК5. Здатність спілкуватись іноземною мовою. ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікативних технологій. ЗК9. Здатність працювати в команді.
Фахові компетентності	ФК1. Здатність здійснювати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, моніторинг, організацію, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації та знань у будь-яких форматах. ФК2. Здатність використовувати методи систематизації, пошуку, збереження, класифікації інформації для різних типів контенту та носіїв. ФК3. Здатність використовувати сучасні прикладні комп'ютерні технології, програмне забезпечення, мережеві та мобільні технології для вирішення професійних завдань. ФК6. Здатність підтримувати ділову комунікацію з усіма суб'єктами інформаційного ринку, користувачами, партнерами, органами влади та управління, засобами масової інформації. ФК14. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, постійного підвищення рівня інформаційної культури.

Програмні результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми):

Програмні результати навчання	ПРН1. Знати і розуміти наукові засади організації, модернізації та впровадження новітніх технологій в інформаційній, бібліотечній та архівній діяльності. ПРН5. Узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням. ПРН12. Застосовувати сучасні методики і технології автоматизованого опрацювання інформації, формування та використання електронних інформаційних ресурсів та сервісів. ПРН14. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію українською мовою та однією з іноземних мов. ПРН15. Використовувати різноманітні комунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому та соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва. ПРН16. Приймати обґрунтовані управлінські та технологічні рішення. ПРН17. Бути відповідальним, забезпечувати ефективну співпрацю в команді.
-------------------------------	--

Очікувані результати навчання з дисципліни:

- кваліфіковано володіти знаннями навичками морально-правових норм професійної, інформаційної та комп'ютерної етики;
- фахово організувати роботу щодо використання етичних норм та принципів моральних кодексів усіх користувачів комп'ютерних систем і мереж;
- усвідомлено використовувати морально-правові норми комп'ютерної етики в сфері інформаційно-документної діяльності.

Засобами оцінювання результатів навчання є:

- залік;
- тестування (проміжне, підсумкове);
- доповіді та реферати;
- виступи на семінарських заняттях
- звіти про самостійну роботу.

Критерії оцінювання результатів навчання за 100 бальною рейтинговою шкалою:

1. Високий рівень знання матеріалу курсу (90 – 100 балів, А, відмінно):
вільне володіння понятійним апаратом,
вільна орієнтація в матеріалі курсу і здатність відповісти на різні питання;
високий рівень виконання програмних завдань.
2. Достатньо високий рівень знання матеріалу курсу (74 – 89 балів, С, В, відмінно):
добре володіння основними термінами і поняттями,
достатньо вільна орієнтація в матеріалі курсу і здатність відповісти на основні питання;
добрий рівень виконання програмних завдань.
3. Посередній рівень знання матеріалу курсу (60 -73 балів, D, E, задовільно):
посередній рівень володіння основними термінами і поняттями,
недостатньо вільна орієнтація в матеріалі курсу і здатність відповісти на окремі питання;
посередній рівень виконання програмних завдань.
4. Незадовільний рівень з можливістю повторного складання (35 – 59 балів, FХ, незадовільно):
незнання окремих термінів та понять,
незнання основного матеріалу курсу і неспроможність відповісти на більшість питань;
незадовільний рівень виконання окремих програмних завдань.
5. Незадовільний рівень з обов'язковим повторним вивченням дисципліни (0 – 34 бали, F, незадовільно):
незнання основних термінів та понять,
незнання матеріалу курсу і неспроможність відповісти на питання;
нездатність до виконання більшості програмних завдань.

Основним критерієм успішності вивчення здобувачем/здобувачкою освіти навчальної дисципліни є отримання ним/нею не менш як 60 балів зі 100 за сукупністю усіх видів робіт: складання підсумкового іспиту, участь у лекційних заняттях, відповіді на семінарських заняттях, виконання практичних робіт, виконання завдань для самостійної роботи.

Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ НОРМИ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЕТИКИ

Тема 1. Основи професійної етики

Взаємозв'язок та співвідносини теоретичної, прикладної (практичної) та професійної етики. Сутність прикладної етики. Поняття прикладної етики як особливого різновиду етики. Взаємовідносини прикладної та професійної етики.

Професійна етика: історія походження, зміст. Поняття професійної етики. Характеристика напрямів розвитку професійної етики. Розуміння змісту професійної етики як сукупності вимог професії, як установлення свого роду внутрішнього стандарту, еталону поведінки даних професіоналів. Поняття видів професійної етики. Значення професійних моральних норм — правил, зразків, порядку внутрішньої саморегуляції особистості на основі етичних ідеалів. Характеристика основних видів професійної етики та специфічних вимог в області моралі (лікарська етика, судова етика, військова етика, педагогічна етика, екологічна етика, комп'ютерна етика, етика вченого, актора, художника, підприємця, інженера і т. ін.).

Професійні етичні кодекси як основа змісту професійної етики, їх зміст, мета та значення. Виникнення перших професійно-етичних кодексів. Відображення в професійних етичних кодексах тих моральних норм та правил, які притаманні членам саме цієї професії, а не тих стандартів, що додаються до неї зовні.

Семінарське заняття: Професійна етика: основні питання – 2 год.

Самостійна робота: Основні поняття професійної та прикладної етики – 6 год.

Тема 2. Комп'ютерна етика: вступ в проблематику

Етико-правовий простір інформаційно-комп'ютерних технологій: загальна характеристика. Розвиток етико-інформаційного напрямку: комп'ютерна етика, інформаційна етика, кіберетика.

Поняття «комп'ютерна етика» та його синонімічні поняття: «етика Інтернет», «віртуальна етика» (або кіберетика), «мережевий етикет», «нетикет», «webethics». Визначення узагальнюючого поняття «комп'ютерна етика» як різновиду професійної етики.

“Піонери” комп'ютерної етики у 80-і р. ХХ в.— Джеймс Мур, Дебора Джонсон, Дж. Снеппер, Л. Ллойд, У. Бетчел, Джулія ван Дюн та ін. Розуміння комп'ютерної етики як складного динамічного поля досліджень. Аналіз досліджень та публікацій Джеймса Мура про комп'ютерну етику. Значення книги Дебори Джонсон «Комп'ютерна етика» для формування комп'ютерної етики як навчальної дисципліни в США та інших країнах світу.

Передумови, зміст та значення першого кодексу комп'ютерної етики (США, 1979). Американський досвід з розробки основи кодексів комп'ютерної етики. Характеристика моральних норм, що базуються на дотриманні чотирьох головних моральних принципів: privacy (таємниця особистого життя), accuracy (точність), property (приватна власність) та accessibility (доступність).

Значення кодексів етики Асоціації розробників інформаційних технологій, менеджерів інформаційних технологій, користувачів інформаційних технологій, сертифікованих комп'ютерних професіоналів (США). Кодекси комп'ютерної етики для викладачів вищих та середніх шкіл як основа для створення та впровадження спеціальних навчальних курсів (США, Німеччина); як механізм для освіти (контролю над новими правилами та стандартами). Рекомендації Міжнародної федерації з інформаційних технологій щодо прийняття національних кодексів комп'ютерної етики усім державам світу на базі етичних стандартів з урахуванням місцевих культурних і етичних традицій.

Семінарське заняття: Комп'ютерна етика як дослідницький напрям і навчальна дисципліна. Значення кодексів комп'ютерної етики – 2 год.

Самостійна робота: Поняття та визначення комп'ютерної етики – 10 год.

Тема 3. Інформаційна етика. Етика Інтернету.

Поняття інформаційної етики як філософської основи комп'ютерної етики; значення праць англійського вченого Лучано Флориди.

Термін кіберетика та кіберпростір в художніх творах письменників-фантастів (Вільям Гібсон).

Особливості етичних норм для користувачів мережі Інтернет, правила «нетикету» (похідне від англ. net — мережа та etiquette — етикет). Напрями досліджень етичних, моральних та правових аспектів використання міжнародної комп'ютерної мережі Інтернет: їх актуальність та значення для розвитку сучасного суспільства. Проблеми протиріччя між позитивним впливом нових можливостей користування інформацією з мережі та негативними наслідками; можливі шляхи їх вирішення. Розробка гуманітарних проблем користування Інтернет: антисоціальна поведінка; регулювання відносин; саморегуляція етичних норм у комп'ютерно-комунікаційному середовищі.

Значення положень освітньої політики в сфері інформатизації суспільства, яка має поєднувати багатий потенціал інформаційних та телекомунікаційних технологій та збереження культурної спадщини (національні традиції, культурні цінності та норми) кожного народу світового співтовариства. Зарубіжний освітній досвід: США, Німеччина та інші.

Самостійна робота: Поняття та визначення інформаційної етики та Інтернет-етики – 10 год.

Тема 4. Професійні етичні норми та правила для «комп'ютерних професіоналів»: типи взаємовідносин

Поняття «комп'ютерних професіоналів» як узагальнююче для таких категорій учасників комп'ютерних взаємовідносин в мережі, як: програмісти, системні аналітики, системотехніки, оператори, інформаційні працівники (посередники), продавці комп'ютерного устаткування, а також і користувачі продуктів інформаційно-комп'ютерних технологій.

Характеристика типів взаємовідносин комп'ютерних професіоналів з такими категоріями, як: роботодавці; клієнти; колеги по професії; громадськість. Моральні основи взаємовідносин «роботодавець — комп'ютерний професіонал»: їх характеристика. Значення наявності контрактних взаємовідносин та усвідомленого обмеження автономності. Аналіз поняття «лояльність» (Марсія Барон), наслідки: позитивні (добрі, дружні взаємовідносини) та негативні (нечесність, відсутність здорового глузду, безвідповідальність). Моральні основи взаємовідносин «клієнт—комп'ютерний професіонал»: їх характеристика. Значення контрактних відносин, довіри, чесності, компетентності. Моральні основи взаємовідносин «суспільство — комп'ютерний професіонал»: їх характеристика. Поняття соціального контракту. Співвідношення між професійними знаннями та відповідальністю. Моральні основи взаємовідносин «професіонал — професіонал»: їх характеристика. Значення дотримання певних стандартів поведінки; відповідальності, чесності, прагнення уникнути конфлікту професійних та особистих інтересів, довіри, тощо.

Самостійна робота: Професійно-етична оцінка головних типів відносин для «комп'ютерних професіоналів» – 12 год.

РОЗДІЛ 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕТИКИ КОМП'ЮТЕРНИХ СПІВВІДНОСИН

Тема 5. Інформаційно-правові основи регулювання комп'ютерних співвідносин. Інформаційні злочини.

Інформаційні та комп'ютерні злочини: загальна характеристика, зміст, наслідки.

Поняття інформаційних злочинів. Характеристика інформаційних правовідносин як таких, що виникають при умовах: формування та використання інформаційних ресурсів на основі створення, збору, обробки, збереження, пошуку, розповсюдження та надання користувачеві інформації і документів; створення та використання інформаційних технологій та засобів їх забезпечення; захисту інформації та прав суб'єктів, що беруть участь в інформаційних процесах. Поняття об'єкта та предмета інформаційних злочинів. Характеристика загального об'єкта

інформаційних злочинів — правовідносин в інформаційній сфері (або інформаційних правовідносин). Характеристика родових об'єктів: особистість, сфера економіки, суспільна безпека і суспільний порядок, державна влада. Характеристика безпосереднього об'єкта інформаційних злочинів.

Основні групи інформаційних злочинів за родовим об'єктом: проти особистості; в сфері економіки; проти суспільної безпеки і суспільного порядку; проти державної влади; проти миру та безпеки людства, їх характеристика.

Семінарське заняття: Інформаційні та комп'ютерні злочини: відповідальність та законність – 2 год.

Самостійна робота: Основні поняття інформаційних злочинів, засобів їх профілактики та запобігання – 5 год.

Тема 6. Комп'ютерні злочини в мережі Інтернет: правова оцінка, засоби їх попередження та запобігання

Комп'ютерні злочини: правова характеристика. Поняття комп'ютерних злочинів як передбачених кримінальним законом суспільно небезпечних дій, у яких комп'ютерна інформація є об'єктом злочинного зазіхання. Характеристика предмету або знаряддя злочину (комп'ютерна інформація, комп'ютер, комп'ютерна система або комп'ютерна мережа). Поняття комп'ютерної інформації.

Характеристика різновидів комп'ютерних злочинів. Дві основні категорії: 1) злочини, зв'язані з втручанням у роботу комп'ютерів і 2) злочини, що використовують комп'ютери як необхідні технічні засоби. Правова характеристика неправомірного доступу до комп'ютерної інформації; створення, використання і поширення шкідливих програм для комп'ютерів; порушень правил експлуатації комп'ютерів, комп'ютерних систем або мереж.

Способи здійснення комп'ютерних злочинів; їх класифікація і характеристика основних груп. Поняття «інформаційної війни».

Відповідальність та законність в мережі. Попередження комп'ютерних злочинів: міжнародний досвід. Основні групи мір попередження комп'ютерних злочинів: правові, організаційно-технічні та криміналістичні. Загальна характеристика розслідування злочинів у сфері комп'ютерної інформації.

Законодавчі міри боротьби з комп'ютерними злочинами: досвід США та інших країн. Досвід України з боротьби з комп'ютерними злочинами.

Семінарське заняття: Інформаційні та комп'ютерні злочини: відповідальність та законність – 2 год.

Самостійна робота: Основні поняття комп'ютерних злочинів, засобів їх профілактики та запобігання – 7 год.

Тема 7. Етико-правові проблеми охорони інтелектуальної власності та авторського права в мережі Інтернет

Загальна характеристика інформаційного права як сукупності правових норм, що регулюють суспільні відносини, зв'язані з інформацією. Поняття інформаційного права в широкому і вузькому змісті. Характеристика галузей права, дві групи - класичні (карне, цивільне, конституційне право) і комплексні або інтегральні. Інформаційне право як сукупність норм, що відносяться до класичних галузей, об'єднаних специфікою об'єкта свого впливу - інформаційних відносин. Загальна характеристика джерел права — документів різного походження і різної юридичної чинності. Minimum minimumum для інформаційного права — нормативні акти: конституція, закони, укази президента, постанови уряду; а також міжнародні конвенції.

Зміст, мета та значення договорів Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) для широкомасштабного та законного розповсюдження творів і записів у Інтернеті; для рішення питань дотримання авторських прав у нових цифрових технологіях.

Правовий простір комп'ютерних технологій: захист авторських прав в мережі Інтернет. Основні проблеми авторського права та захисту інтелектуальної власності у мережі, їх

залежність від систем національного законодавства (досвід США). Характеристика чотирьох основних принципів оцінки легітимного використання електронної публікації в мережі, захищеної авторським правом. Значення повідомлень про захист авторських прав в електронних публікаціях у мережі.

Особливості впливу комп'ютерних мереж на умови передачі інформації; створення нових інформаційних цінностей у мережі— продуктів і послуг інтелектуальної власності, можливість відбору інформації, присутність інших людей і спілкування з ними, гарантія аутентичності. Основні типи об'єктів інтелектуальної власності в мережі: промислові, комерційні і художні роботи, комп'ютерні програми, «гарячі» назви (brand name), торговельні марки тощо. Комп'ютерні програми як носії цінних послуг: допомога, консультації, навчання, програмування й усунення помилок.

Специфіка етико-правових проблем авторського права в дистанційній освіті: політика захисту авторського права та інтелектуальної власності; програмне забезпечення курсів та проблеми їх ліцензування; загальні проблеми авторського права.

Семінарське заняття: Авторське право та інтелектуальна власність в Інтернеті: проблеми охорони – 2 год.

Самостійна робота: Правовий простір мережі Інтернет: захист авторських прав та інтелектуальної власності – 10 год.

Структура навчальної дисципліни / освітньої компоненти

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.
Розділ 1. Морально-етичні норми комп'ютерної етики												
Тема 1. Основи професійної та прикладної етики	10	2	-	2	-	6						
Тема 2. Комп'ютерна етика: вступ в проблематику.	14	2	-	2	-	10						
Тема 3. Інформаційна етика. Етика Інтернет.	12	2	-	-	-	10						
Тема 4. Професійні етичні норми та правила для «комп'ютерних професіоналів»: типи взаємовідносин	16	4	-	-	-	12						
Разом за розділом 1	52	10	-	4	-	38						
Розділ 2. Правове регулювання етики комп'ютерних співвідносин												
Тема 5. Інформаційно-правові основи регулювання комп'ютерних співвідносин. Інформаційні злочини	11	4	-	2	-	5						

Тема 6. Комп'ютерні злочини в мережі Інтернет: правова оцінка, засоби їх попередження та запобігання	11	2	-	2	-	7					
Тема 7. Етико-правові проблеми охорони інтелектуальної власності та авторського права в мережі Інтернет	16	4	-	2	-	10					
Разом за розділом 2	38	10	-	6	-	22					
Усього годин	90	20	-	10	-	60					

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Професійна етика: основні питання.	2
2	Комп'ютерна етика як дослідницький напрям і навчальна дисципліна. Значення кодексів комп'ютерної етики.	2
3.	Інформаційні та комп'ютерні злочини: відповідальність та законність	4
4.	Авторське право та інтелектуальна власність в Інтернеті: проблеми охорони	2
	Разом	10

Теми самостійної роботи

№ теми	Назва теми	Кількість годин
1.	Основні поняття професійної та прикладної етики	6
2.	Поняття та визначення комп'ютерної етики	10
3.	Поняття та визначення інформаційної етики та Інтернет-етики	10
4.	Професійно-етична оцінка головних типів відносин для «комп'ютерних професіоналів»	12
5.	Основні поняття інформаційних злочинів, засобів їх профілактики та запобігання	5
6.	Основні поняття комп'ютерних злочинів, засобів їх профілактики та запобігання	7
7.	Правовий простір мережі Інтернет: захист авторських прав та інтелектуальної власності	10
	Разом	60

Форми поточного та підсумкового контролю

Методи навчання

Основним підходом до навчання є компетентнісний підхід. Навчання є студентоцентрованим, проблемно-орієнтованим, скерованим на особистісний саморозвиток здобувачів, закладаються основи для безперервного продовження освіти протягом усього життя.

Використовуються методи: проблемного навчання (проблемні ситуації та обговорення шляхів їх вирішення); групові дискусії на семінарських заняттях; елементи дистанційного навчання (використання методичних рекомендацій та завдань у електронному форматі зі зворотнім зв'язком через електронну пошту), методи блочно-модульної технології навчання (завдання для самостійної творчої роботи з використанням процесів інформаційно-аналітичної обробки матеріалу); використання комп'ютерних презентацій та інші.

Форми контролю

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний	усне опитування, перевірка якості виконання практичних завдань
2.	Періодичний	контрольні тестові роботи після завершення розділів
3.	Самостійна робота	перевірка якості виконання завдань самостійної роботи
4.	Підсумковий контроль	залік

Поточний контроль здійснюється у формі усного опитування, контрольних тестових робіт після завершення розділів, а також якості виконання завдань самостійної роботи та практичних завдань, тестування.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

Відпрацювання пропущених занять здійснюється за узгодженням між здобувачем та викладачем.

Перезарахування результатів вивчення навчальної дисципліни відбувається у присутності комісії за умови доведення здобувачем/здобувачкою того рівня оцінки, на який він/вона претендує.

Оцінювання знань здобувачів з дисципліни «Комп'ютерна етика» здійснюється на основі результатів поточного контролю, проміжного модульного контролю та підсумковий контроль у формі заліку. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретних семінарських завдань.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу, умінь самостійно опрацьовувати завдання, здатності осмислити зміст теми чи розділу. При контролі систематичності та активності роботи оцінюються: рівень знань, продемонстрований при виконанні завдань практичних занять та самостійної роботи.

Проміжний контроль здійснюється шляхом проведення 2-х тестувань.

Підсумковий контроль здійснюється за рейтинговою системою з проведенням заліку. Форма проведення заліку – тестування.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточна успішність					Залік	Сума
T 1	T2	T3	T4	T 5		
16	16	16	16	16	20	100

Розподіл балів за формами контролю:

- відвідування лекційних занять – 5 балів;
- робота на практичному занятті – 3-5 балів;
- усне опитування – до 10 балів;
- письмове тестування – 3-10 балів (2 тести);

• підсумковий контроль – до 20 балів.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю: 80 балів.

Залік – 20 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Навчально-методичне забезпечення

- підручники та навчальні посібники,
- конспект лекцій (електронна версія),
- навчально-методичні матеріали до курсу,
- нормативні документи,
- інтернет-ресурси.

Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Філіпова Л.Я., Зеленецький В.С. Комп'ютерна етика. Морально-етичні та правові норми для користувачів комп'ютерних мереж: навч. посібник. Харків., 2006. 210 с.
2. Філіпова Л.Я. Конспект лекцій з курсу «Комп'ютерна етика». Харків: ХДАК, 2023. 15 с.
3. Johnson Deborah G. Computer Ethics. 2nd ed. New Jersey: Prentice-Hall, Inc. Upper Saddle River, 1994.181 p.
4. Johnson Deborah G. Computer Ethics. 3rd ed. New Jersey: Prentice-Hall, 2010. 240 p.
5. Computer and Information Ethics (2008) : сайт. URL:
<https://plato.stanford.edu/ARCHIVES/WIN2009/entries/ethics-computer/>

Допоміжна

6. Погорецький М.А. Навчальний посібник «Комп'ютерна етика» - важливий крок на шляху правового регулювання етики комп'ютерних відношень в Інтернет-середовищі // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2007. №15. С. 235–238.
7. Філіпова Л. Я. Морально-етичні заходи запобігання інформаційній небезпеці в Інтернеті // Вісник Книжк. Палати. К., 2013. №. 3. С. 42–44.
8. Філіпова Л.Я. Морально-етичні та правові проблеми в комп'ютерній мережі Інтернет: освітній аспект. // Культура України: зб. наук. пр. Вип. 14. Мистецтвознавство. Філософія. Харків : ХДАК, 2004. С.29–39
9. Фоменко І. Роль комп'ютерної етики в сучасних інформаційно-документних комунікаціях // Вісник Книж. палати. 2007. №4. С.17–18.

10. Мироліубенко Г.А. Інформаційна етика в просторі сучасних комунікативних процесів (філософсько-етичний аналіз): автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.07 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К., 2011. 14 с.
11. Етика організацій та установ (за професійним спрямуванням) : практикум для студ. напряму 6.020105 "Документознавство та інформаційна діяльність" / Нац. авіац. ун-т ; [уклад. М. М. Рогожа]. Київ : НАУ, 2013. 69 с.
12. Кавун С. В. Інформаційна безпека: підручник / Харк. нац. екон. ун-т. Харків: Вид-во ХНЕУ, 2009. 366 с.
13. Floridi L. Information ethics: On the philosophical foundations of computer ethics. *Ethics and Information Technology*, 1(1): 37–56, 1999.
14. Spinello R.A. *Ethical aspects of information technology*. Englewood Cliffs (NJ), 1995. XI, 226 p.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури : сайт. URL: <http://lib-hdak.in.ua>.
2. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка : сайт. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>.
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського : сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
4. Вікіпедія. Комп'ютерна етика: сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%27%D1%8E%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0_%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

КОМП'ЮТЕРНА ЕТИКА

Програма до курсу для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
ОП «Інформаційна та документаційна діяльність»

Укладач:

Філіпова Людмила Яківна,

професор, доктор педагогічних наук,

професор кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій
Харківської державної академії культури

Друкується в авторській редакції

План 2024

Підписано до друку 25.12.2024 р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 1,5. Обл.-вид. арк. 1,59. Тираж _

Адреса редакції і видавця:
ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057) 731-27-83. e-mail: rvv2000k@ukr.net.
Свідоцтво про держреєстрацію ДК №3274 від 04.09.2008 р.